

SOCIÁLNÍ PRÁCE A JEJÍ PRÁVNÍ ASPEKTY

zkušební okruhy pro bakalářskou státní závěrečnou zkoušku

Studijní obor: **Pedagogika – sociální práce**
Studijní program: Pedagogika (B7501)
Forma: prezenční i kombinovaná

Zkouška se bude skládat z otázek, jež obsahují následující oblasti sociální práce, v nichž jsou aplikovány obsahy disciplin sociální politika, teorie a metody sociální práce, sociální poradenství, vývojové trendy sociální práce, sociální deviace, sociální gerontologie apod. A dále z vybraných právních aspektů sociální práce.

Součástí státní závěrečné zkoušky bude aplikace práva v sociální oblasti. Student musí prokázat praktickou znalost problematiky a její právního rámce na základě řešení následujících případových studií, vycházejících z těchto okruhů:

Okruhy praktické aplikace:

1. Nárok a výpočet dávek SSP.
2. Nárok dávek sociální pomoci (existenční minimum, životní minimum, možnosti jednorázových dávek či opakujících se dávek sociální péče).
3. Nárok dávek nemocenského pojištění – pravidla a podmínky přiznání.
4. Nárok dávek důchodového pojištění – pravidla a podmínky přiznání.
5. Výpočet částky za pobyt v zařízení sociálních služeb.

OBECNÉ OKRUHY

1. Teoretický základ věd v sociální oblasti – vysvětlení základních pojmů z oblasti sociální práce, sociální politiky a práva týkající se profese sociálního pracovníka.
2. Vývoj sociální práce a sociální politiky – prameny práva na úseku sociální práce.
3. Teoretická východiska sociální práce, správní řízení.
4. Metody sociální práce s jednotlivcem, vztah sociální politiky a ekonomiky, zákon o zvláštních řízeních soudních.
5. Metody sociální práce se skupinou, nástroje a aktéři sociální politiky, občanské právo hmotné s důrazem na svéprávnost.
6. Metody sociální práce s komunitou, teorie sociálního státu, lidská práva se zaměřením na sociální práva a jejich další aplikaci v právním řádu ČR a EU.

7. Sociální práce s rodinou, rodinná politika, rodinné právo a jeho význam pro práci sociálního pracovníka.
8. Sociální práce se zdravotně znevýhodněným občanem, politika zdravotnictví, zdravotní pojištění jako nástroj péče o zdraví lidu.
9. Sociální práce s ohroženými dětmi, školská politika, sociálně právní ochrana dětí.
10. Ústavní sociální péče, právní normy v oblasti ústavní péče.
11. Penitenciární a postpenitenciární péče, trestní právo.
12. Péče o seniory, důchodová politika, sociální pojištění.
13. Péče o nepřizpůsobivé, bytová politika, státní sociální podpora a sociální pomoc (Zákon č. 110/2006 Sb., Zákon č. 111/2006 Sb.).
14. Návaznost sociální a zdravotní péče, sociální služby.
15. Péče o nezaměstnané, politika zaměstnanosti, zákon o zaměstnanosti.

Literatura

- BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L. *Slabikář sociální práce na ulici: supervize, streetwork, financování*. Brno: Doplněk, 2003.
- BEZOUŠKA P. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. Olomouc: Anag, 2013. ISBN 978-80-7263-819-2.
- Časopis Sociální práce/Sociálna práca* <http://www.socialniprace.cz/>
- EIS, Z. *Supervize*. Praha: Pražský psychiatrický institut, 1995
- FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie. Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada, 2009.
- FRIČ, P., RCHDI, G. *Neziskový sektor v České republice*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001.
- GABURA, L., PRUŽINSKÁ, J. *Poradenský proces*. Praha: Slon, 1995.
- GERLOCH, A., HUNGR, P., ZOUBEK, V. *Úvod do teorie práva a právního státu*. Praha: Policejní akademie ČR, 1995.
- GLADKIJ, I. *Úvod do zdravotní politiky*. Olomouc: UP, 2000.
- GOLDMANN, R. et al. *Vybrané kapitoly ze sociálních disciplín*. 3. přepr. vyd. Olomouc: PdF UP, 2006.
- GOLDMANN, R., CICHÁ, M. *Etika zdravotní a sociální práce*. Olomouc: PdF UP, 2004.
- GULOVÁ, L. *Sociální práce (pro pedagogické obory)*. Praha: Grada, 2011
- HARTL, P. *Komunita občanská a komunita terapeutická*. Praha: Slon, 1997.
- HARRINGTON, A. a kol. *Moderní sociální teorie*. Praha: Portál, 2006
- HAŠKOVCOVÁ, H. *Fenomén stáří*. 2. vyd. Praha: Havlíček Brain team, 2010.
- HAVRDOVÁ, Z. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: Osmium, 1999.
- HAWKINS, P. *Supervize v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2004.
- HOLČÍK, J et al. *Sociální lékařství*. Brno: MU, 1995.
- CHARVÁTOVÁ, D. *Metody sociální práce I*. Praha: SPN, 1990.
- JEDLIČKA, R. a kol. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku*

- životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí.* Praha: Themis, 2004.
- KALINA, K., ŠIMEK, A. *Supervize – kazuistiky.* Praha: Triton, 2004.
- KAPR, J., LINHART, J., FISCHEROVÁ, V., VODÁKOVÁ, A. *Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny.* Praha: Slon, 1997.
- KNAUSOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze sociální politiky.* Olomouc: UP, 2005.
- KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese.* Praha: Portál, 1997.
- KOTOUS, J. *Sociální politika v evropských zemích.* Praha: Karolinum, 1995.
- KRÁLOVÁ, J., RÁŽOVÁ, E. *Zařízení sociální péče pro seniory a zdravotně postižené občany.* Olomouc: Anag, 2001.
- KREBS, V. et al. *Sociální politika.* Praha: Codex, 1997.
- LANGMAIER, J., MATĚJČEK, Z. *Psychická deprivace v dětství.* Praha: 1977.
- MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních.* 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 328 s. ISBN 978-80-247-3148-3
- MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém.* Praha: Slon, 1998.
- MATĚJČEK, Z. *Náhradní rodinná péče.* Praha: Portál, 1999.
- MATOUŠEK, O. *Ústavní péče.* Praha: Slon, 1995.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Práce s rizikovou mládeží.* Praha: Portál, 1996.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Základy sociální práce.* Praha: Portál, 2001.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce.* Praha: Portál, 2003.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť.* Praha: Slon, 1993.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Slovník sociální práce.* Praha: Portál, 2003.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi.* Praha: Portál, 2005.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby.* Praha: Portál, 2007.
- MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence.* Praha: Portál, 2003.
- MICHALÍK, J., BUŽEK, A. *Informatorium (nejen) o právech dítěte.* Olomouc: UP, 2000.
- MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost.* 2. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-86429-87-8
- MUSIL, L. *Standardy kvality a kultura sociálních služeb.* Praha: VÚPSV, 2003.
- MÜHLPACHR, Pavel (ed.). *Sociální práce jako životní pomoc.* Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-86633-62-4.
- NAKONEČNÝ, M. *Úvod do sociální psychologie.* Praha: 1973.
- NAVRÁTIL, P. *Úvod do teorií sociální práce.* Brno: MU, 1999.
- NOVOTNÁ, V., SCHIMMERLINGOVÁ, V. *Sociální práce. Její vývoj a metodické přístupy.* Praha: Univerzita Karlova (Karolinum), 1992.
- NOVOSAD, L. *Základy speciálního poradenství.* Praha: Portál, 2000.
- NOVOSAD, L. *Základy teorie a metod sociální práce. I. díl – Uvedení do sociální fenomenologie a teorie sociální práce.,* Liberec: FP TU, 2002.
- NOVOSAD, L. *Základy teorie a metod sociální práce. II. díl – Vybrané metody sociální práce.* Liberec: FP TU, 2003.
- NOVOTNÝ a kol. *Právní nauka pro školy a praxi.* Brno: Typo art pres, 2005.

- PEMOVÁ, T., PTÁČEK, R. *Sociálně-právní ochrana dětí pro praxi*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4317-2.
- POTUČEK, M. *Sociální politika*. Praha: SLON, 1995.
- ŘEZNÍČEK, I. *Metody sociální práce*. Praha: Slon, 1994.
- SCHMIDBAUER, Wolfgang. *Psychická úskalí pomáhajících profesí*. 1 vyd. Praha: Portál, 2000. 176 s. ISBN 80-7178-312-9
- Standardy kvality sociálních služeb*. Praha: MPSV, 2004.
- SÝKOROVÁ, D. *Autonomie ve stáří: kapitoly z gerontosociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2007.
- ŠIŠKOVÁ, T. a kol. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, 2001.
- ŠPATENKOVÁ, N. *Krize: psychologický a sociologický fenomén*. Praha: Grada, 2004.
- ŠPATENKOVÁ, N. *Krizová intervence v praxi*. Praha: Grada, 2004.
- ŠRAJER, Jindřich a Libor MUSIL. *Etické kontexty sociální práce s rodinou*. Brno: Albert, 2008. ISBN 978-80-7326-145-0.
- TOMEŠ, I. *Sociální politika, teorie a mezinárodní zkušenosti*. Praha: Socioklub, 1996.
- TOMEŠ, I. *Sociální správa*. Praha: Portál, 2009.
- TOMEŠ, I. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010
- TOMEŠ, I. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011
- TOPINKOVÁ, E., NEUWIRTH, J. *Geriatric pro praktické lékaře*. Praha: Grada, 1995.
- TYL, J., SCHREIBERG, S. *Kapitoly ze sociální medicíny a veřejného zdravotnictví*. Praha: Karolinum, 1998.
- ÚLEHLA, L. *Umění pomáhat*. Praha: Slon, 1999.
- UZLOVÁ, I. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním*, 1. vyd. Praha: Portál, 2010, 136 s. ISBN 978-80-7367-764-0
- VEČEŘA, M. *Sociální stát. Východiska a přístupy*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994.
- VENGLÁŘOVÁ, Martina. *Problematické situace v péči o seniory: Příručka pro zdravotnické a sociální pracovníky*. Praha: Grada Publishing, 2007, 1 vydání. 96 s. ISBN 978-80-247-2170-5.
- VODÁČKOVÁ, D. *Krizová intervence*. Praha: Portál, 2002.

Zákony a jiné právní normy ve znění pozdějších předpisů:

- Zákon č. 141/1960 Sb., trestní řád
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava
- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina práv a svobod ČR
- Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře
- Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém zabezpečení

- Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu
- Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních
- Zákon č. 218/2003 Sb., o trestání mládeže (ve zkrácené podobě jde o zákon o soudnictví ve věcech mládeže)
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 109/2006 Sb., o změnách jiných zákonů v důsledku přijetí zákona o soc. službách
- Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu
- Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky
- Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením
- Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením
- Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb. – Úmluva o právech dítěte